

Alta, Casac. 1920. *La pàyma* a Margalef, Juncosa i Torre de l'Espanyol, 1935 (Ll. i, 62) (xiii, 53.18); *la pàyma*, a on condueix «lo camí de *La Pauma*» des d'Ascó, al llarg de l'esq. de l'Ebre des d'Ascó (xii, 65.21).

MENCIONS ANT. 1359: *La Palma* (CoDoACA xii, 28); 1445: «aquest dia arribà lo honrat En Fritós de Castelví. batle de Flix e de *La Palma*, per retre comptes» (A. de Nov. Arditos de Bna. i, 449).

4) PALMA, poble de l'Horta de Gandia, uns 7 k. SSO. de la ciutat, a l'esq. del riu d'Alcoi, ofict. *Palma de Gandia*.

PRON.: *pálma* (J.G.M. 1935); id. en les enqs. de 1962 (entre elles a Palma, xxxii, 185-8).

MENCIONS ANT. En el *Rept.*: castell de *Palma* prop de *Borron* (474); amb alqueries, de les quals es fan donacions (Bof. 414, 471, 473, 478, entre elles Ador i Navesa, 346).

I ja en la Cròn. de Jaume I, quan, presa la ciutat de València, i tornant d'un viatge al Princ. i Montpeller, torna a avançar francament dellà del Xúquer, i entrant «en la val de Bayrén, e parlam ab aquels de Vilalongua e de Borró, e de Vilella e de *Palma*, qui eren castells de rocha, grans e forts ---»; avançant les negociacions es rendeixen Bayrén etc. (§ 337, Ag. 338.9f.) (cf. la paràfrasi de Chabàs dins *El Arch.* i, 1290). En doc. de 1275 ja ha posat «batle e Alcayt de Gandia e *Palma*» (ibid. iv, 311).

Sempre en la forma *Palma*: 1258: (junt amb Bèlgida, Mtz.Fdo. *Doc. Val. ACA* i, nº 179); 1261, Huici (ii, 287); 1261 (amb *Cotalba*) (Mtz.Fdo. o.c. i, 340, 341); 1272, (amb *Arnales*, ib. i, 1392); 1393 (*ACA* reg. 1393, f. 11); 1398 (*BDCC* xvii, 152).

I ja anomenat pels moros, car ja citen *pálma* (Abenalabbar, c. 1230-40) en lletres aràbigues *bálma'*, (*b-l-ma'*, ii, 128); Simonet, *Glos.Moz.* s.v. *palma*. Segons SSiv., 331, fou sobretot cristià des de la Conquesta, i regit després pels monjos de Cotalba (cf. supra), tanmateix hi feren rectoria de moriscos el 1535, però en temps del «Beato», junt amb els anexos que anomena, tenia 90 cases de cristians vells; Reglà-Bor. 1609 troba a «Palma y Ador» 112 cri. vells (p. 112). Més sobre *Palma* en *L'Arch.* vii 342.

PALMERA

Poble de l'Horta de Gandia, uns 6 k. SE. de la ciutat. Fou llarg temps anex de Piles; no figura en el *Rept.*, i encara que SSiv. 335 li troba algunes dades cristianes no recents, el 1335 tenia 30 cases de moriscos, i tals són només els que hi troben els censos dels SS. xvi-xvii: 10 cases el 1527, 22 el '63, 19 el '72, 31 el 1602, 33 el 1609 (Lapeyre, pp. 38; Reglà, 117). En realitat el nom *Palmera*, no em consta així en forma exacta i segura fins el 1609, a la vigília de l'expulsió. ¿Ve, doncs, realment del nostre modern *palmera*, l'arbre 'Phoenix dactylifera'?

En fa desconfiar el fet que en la mateixa comarca, es trobin alhora un poble dit *Palmera*, i un altre, 6 o 7 k. més a l'O. dit *Palma*, aquest ja abundantment documentat des dels temps dels moros, i no l'altre.

5 *Palmera* en la nostra llengua és nom almenys un poc tardà [S. xv, *DECat* vi, 206a16-20], car en Muntaner fou interpolat. Abans es troba *palmer* (205b57ss.), i és difícil destriar fins a quin punt designen l'arbre o l'arbust (palma, margalló) els mots *palma*, *palmer* i *palmera*. No deixaria de ser xocant que tan a la vora un de l'altre es trobin concretats en noms de pobles diferents, els concurrents *Palma* i *Palmera*. Hi ha, doncs, un dilema:

A) Que vingui del nom de l'arbre *palmera*, resta possible, malgrat el que he dit admetent diferència cronològica en la concreció del nom, o bé diferents espècies del mateix gènere.

B) També podria ser *Palmera* un derivat de la mateixa planta que el nom de *Palma*, amb caràcter adj.-qualif. o col·lectiu. M'ho suggereixen uns altres NLL valencians: també un doc. d'antic, 1271: «*Palmela*, término de Alzira» (Mtz.Fdo., *DocVal. ACA* i, 1259: amb variant, probt. grafia trivialitzada); 1284: «hacer pasar el agua de *Palmella* por el molino que Eximén de Urrea tenía en Sollana» (id. ib. ii, 2145).² Retrobo avui *Palméja* a Albalat de Pardines (de la Ribera), que ja és 7 k. NE. d'Alzira, i per allà hi apareixen derivats: a. 1573: *Palmerola* en te. de Alzira (Mtz.Fdo. o. c. i, 1424), *La Palmereta* pda., que jo recullo Fortaleny (xxxii, 62.18), i la *GGRV* (Va. ii, 166) a Llaurí (límitrof).

La idea suggerida amb B) és que es tracti d'un col·le. antic PALMETULA dim. de PALMETUM (Plini, Horaci, Tàcit) que vagi donar *Palmela* (1271, 1284) dissimilat (-l-l->-l-r-) en *Palmera* de Gandia i en les formes *Palmerela*, -ola de la Ribera; i amb sufixació renovellada *El Palmeral* pda. d'Alzira (*GGRV* i, 123). Cal deixar-ho en dilema entre A) i B) amb inclinació per l'última. Car tampoc no resta versemblança a la teoria (B) el grup de noms següents; ni tampoc el nom de pda. *La Palmèria* que registro a Orba (xxxiv, 119.12); qui sap a quins detalls d'evol⁹ fon. podia dur -ETULA en unes valls tan apartades i mossàrabs com les d'Orba.

45 *La Palmada* de Borés, mas antic a la Garrotxa, entre Albanyà i St. Aniòl d'Aguja, V. s. v. *Bores*.

EL PALMAR

50 Agregat de Val., poble de pescadors a la costa Sud de l'Albufera, avui 900 hab., era ajuda de la parr. de Pinedo (SSiv. 331); no figura en el *Rept.* ni en els censos dels SS. xvi-xvii, però ja en dona bibliografia c. 1774 López Vargas (iii, 41). Hi vaig fer una grossa i bona enq. el 1962 (recomanat per Joan Fuster, Fermí Cortés i en Perepérez) recurrent el gran llac, amb